

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

44561

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Mustafa ÇİFTÇİ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
08.05.2026

Gülderen VARLI
Van Milletvekili

5 Mayıs tarihinde Mezopotamya Ajansı'nda yer alan habere göre; Ağrı'nın Diyadin İlçe Müftülüğü tarafından, WhatsApp grubu üzerinden müftülük bünyesindeki din görevlilerine camilerde Türkçe dışında herhangi bir dilde vaaz ve hutbe verilmemesi yönünde talimat iletiliği iddia edilmektedir. Gönderildiği belirtilen mesajda; *"Hutbeler ne olursa olsun sadece Türkçe irad edilecek. İlçe merkezindeki camilerde vaazlar Türkçe yapılacaktır. Köylerde vaaz dinlemeye gelenlerin içinden (öğretmen vb.) bir kişi dahi Kürtçe bilmiyorsa orada da vaaz Türkçe yapılacaktır"* yönünde ifadelerin yer aldığı belirtilmektedir. Ayrıca bölgede görev yapan bazı imamlara yönelik, anadilinde vaaz verilmemesi konusunda üzerlerinde idari baskı kurulduğu yönünde iddialar da kamuoyuna yansımıştır.

Söz konusu uygulamanın, anadili Kürtçe olan yurttaşların yoğun olarak yaşadığı bölge ve illerde hayata geçirilmesine ilişkin kamuoyunda geniş tepki ve kaygıya neden olmuştur.

Çünkü Kur'an-ı Kerim'in Rûm Suresi 22'nci ayetinde, "Dillerinizin ve renklerinizin farklı olması Allah'ın ayetlerindendir" denilmektedir. İnanç hizmetlerinin toplumun anladığı dilde sunulması hem dini hem de toplumsal açıdan önemli bir gerekliliktir. Ağrı ve çevresinde yaşayan binlerce Kürt yurttaşın ibadet hizmetlerinden anadilinde yararlanmasının engellenmesi; din ve vicdan özgürlüğü, eşit yurttaşlık ilkesi ve toplumsal barış açısından ciddi kaygılar doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde, camilerde Türkçe dışında bir dilde hutbe veya vaaz verilmesini yasaklayan herhangi bir resmi mevzuat, genelge ya da talimat bulunmakta mıdır?

2. Diyadin İlçe Müftülüğü tarafından din görevlilerine, “Türkçe dışında hizmet verilmemesi” yönünde bir talimat verilme gerekçesi nedir? İddialar doğruysa, söz konusu talimat hangi hukuki dayanağa göre hazırlanmıştır?
3. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından farklı dillerde hutbe ve dini içerikler yayımlanırken, anadili Kürtçe olan yurttaşların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde halkın anladığı dilde vaaz ve hutbe verilmesinin engellenmesinin gerekçesi nedir? Bu yönde bir yasak veya sınırlamanın hukuki dayanağı bulunmakta mıdır?
4. Camilerde verilen vaaz ve hutbelerin veya okunulan mevlitlerin cemaatin anadilinde yapılmasının önünde idari ya da hukuki bir engel var mıdır?
5. Ülke’nin genelinde yıllardır, Kürtçe vaaz veya hutbe verdiği gerekçesiyle hakkında idari soruşturma açılan, disiplin işlemi uygulanan ya da herhangi bir cezai yaptırıma maruz bırakılan imam, din görevlisi ve kişi sayısı kaçtır?
6. İnanç hizmetlerinin yurttaşların anadilinde sunulmasının, din ve vicdan özgürlüğünün bir gereği olduğu yönünde Bakanlığınızın herhangi bir değerlendirmesi mevcut mudur?
7. Toplumsal barışın ve birlikte yaşamın güçlendirilmesi açısından, farklı dil ve kimliklerin kamusal alanda özgürce kullanılabilesine yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?